

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben háshoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 kedd utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, július 2.

Az állami tisztviselők helyzete.

— Értekezlet a kir. törvényszéken. —

Közismert dolog, hogy az állam hivatalnokainak helyzete a legsúlyosabb; ők végzik — mondhatni a legterhebb munkát — sajnos, nagyon csekély fizetés mellett.

A hatalmas állam kiszipolyozza munkásainak erejét s oly gyarló megélhetést biztosít számukra, hogy a legszerűebb életmód mellett is alig lehetséges, különösen családos embereknek, valahogy a megélhetés.

Elismeri ezt mindenki; elismerik azok a magas intéző körök is, de a bajt gyógyítani, jobb megélhetést biztosítani, nem törekednek. Egész halmazát hozzák fel a kifogásoknak, hogy ezért és azért nem lehet most az állapotokon javítani, nincsen pénz és így tovább.

Pedig az állam magához ragad mindent, elnyel minden pénzt. Az adónak annyiféle neme van, hogy tudomány azokat még felsorolni is. Dehát kell a pénz hadsereg, kaszárnyákra, új ágyukra, választásokra s ki tudná még, mi mindenfelé.

Az állami tisztviselők mostoha helyzetének javítására országos mozgalom indult meg a tisztviselők körében, melynek kívánt hatása remélhetőleg meg lesz, mert lehetetlen elzárkózni az intéző elemeknek e tarthatlan állapot rendezése elől.

Városunk állami tisztviselői is csatlakoztak ezen országos mozgalomhoz s a mai napon megtartott gyűlésükön, melyről tudósításunk a következő:

A kir. törvényszék esküdtzéki tárgyaló terme már délután 5 órakor tömve volt. A város állami hivatalai mind képviselve voltak a népes gyűlésen, melyet Nagy József kir. törvényszéki bíró nyitott meg. — Beszédében vázolta az állam tisztviselőinek sanyaru helyzetét, melyen javítani, nemcsak a tisztviselők önértéke, de közérdek is, mert ezáltal az állam is nyerne, növelvén munkásainak munkakedvét. Indítványozza, hogy mondja ki a gyűlés határozatilag az országos mozgalomhoz való csatlakozását, továbbá, hogy azokat az eszméket, melyek a mozgalom célját képezik, memorandum alakjában egy megválasztandó végrehajtó bizottság dolgozza ki s közölje az ország többi állami tisztviselőivel.

Végül indítványozza, hogy a fővárosban országos kongresszus tartassék, amely a tisztviselők memorandumát a parlament illetve a miniszterium elé juttassa.

Az értekezlet ez indítványokat egyhangú eljenzéssel tette magáévá s megalakították a helybeli végrehajtó bizottságot.

Elnökökül Medvigy Mihály kir. ítélőtáblai tanácselnök és dr. Tassy Pál kir. főügyész kérétek fel.

A bizottság tagjai lettek:

A kir. tábla részéről: Bary József és dr. Imrik Péter táblai bírák; a törvényszék részéről: Jelentsik István, Nagy József, Baróthy Pál bírák és Ponorán Lukács irodaigazgató; a kir. ügyészség részéről: dr. Nagy Géza és Korn Lajos; a járásbírók részéről: Velyáczy Gyula, dr. Móré Pál, Eperjessy Ferencz, dr.

Perczel Adolf; a pénzügyigazgatóság részéről: Papp Miklós pénzügyigazgató, K. Nagy Endre, Nagy Ignác; a posta és távirada részéről: Rutter Emil, Händel Ottó, Debreczy Imre, Erdélyi Zoltán, Heimler István és Vucskics László; az államépítészeti hivataltól: Varró Domokos főmérnök; az állami anyakönyvi hivataltól: Szunyogh Loránd; a kulturmérnökség részéről: Schmied Oszkár; a tanfelügyelőségtől: Sipos Orbán; a jogakadémia részéről: dr. Bozók Alajos, dr. Hoványi Gyula; a redlikola részéről: Krüger Viktor, Homolya István; az állatorvosok részéről: Csányi Imre; az állattenyésztési felügyelőség részéről: Pókay Dezső; az erdőfelügyelőségtől: Osterlamm Armin; a kataszteri mérnökség részéről: Tapfer Márton s az iparfelügyelőség részéről: Pozsonyi László gépészmérnök. — Jegyzővé Gyenge Béla kir. aljegyző választott meg.

Ezután az elnök felolvasta az élesdi kir. járásbíró levélét, melyben csatlakozásukat jelentik be.

A gyűlés éljenzéssel vette ezt tudomásul.

Bary József és dr. Imrik Péter táblabírák indítványára kimondotta az értekezlet határozatilag, hogy felhatalmazza a végrehajtó bizottságot arra, hogy ha esetleg egyik-másik tagja távol lenne, vagy szükségét látnák annak, hogy a bizottság egyesekkel kiegészítessék, ezt jogosítva legyen megtenni.

Végül a gyűlés egyhangúlag köszönetet szavazott a magyar sajtónak, amiért a tisztviselők ügyét felkarolta s erről a helybeli lapokat jegyzőkönyvi kivonaton értesítik.

Ezek után az elnök köszönetet mondva a szíves megjelenésért, az értekezletet berekesztette.

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Idegen népek közt.

Írta: Csehov Antal.

Vasárnap van, ünnepnap délutánja. Kamitseff ur, a pometsik (földbirtokos) dusan terített asztalnál ül és javában falatozik. Ebédő társa, a ki vele az asztal gyönyöreit megosztja, egy gondosan borotvált és öltözött öreg ur: egy francia, Champoune ur.

Champoune ur régebben nevelő volt Kamitseff gyermekei mellett, finom modorra, beszédre és tánczolásra tanítgatva a csemetéket, midőn pedig ezek felszperedtek és katonatisztek lettek, mint valami himnemű, nadrágos szobalány ragadt ott a háznál. A dolga és teendője neki igen egyszerű. Tisztes ruhában kell megjelennie az emberek közt, illatszereznie magát, Kamitseff egyhangú és sivár fecsegését meghallgatni, továbbá enni inni és

aludni, azonkívül semmi egyebet, legalább úgy látszik; kap pedig mindezt lakást, élelmet és jó zsiros fizetést.

Kamitseff falatozik és folyton fecseg és csipkelődik rendes szokása szerint.

— Lánzos adta! — tör ki és letörli a könyeket, miket a mustárral véletlenül nagyon is vastagon bekent sonka facsar ki a szeméből, — minden porcikám sajog tőle. Egész testemet végig járja. Látja, az ön francia mustárja soha sem képes ilyesmire, még ha egy egész köcsöggel beszédnek is belőle!

— Az izlés változó. Némely ember a francia mustárt szereti, másik az orosz — jegyezte meg Champoune félénken.

— Nem igaz, a francia mustárt senki sem szereti, legfeljebb a francia, a francia pedig mindent megesszik, amit elébe tesznek. Patkányt, békát, sváb bogarat... brrr! Lássá magának sem izlik ez a sonka, mivel az muszka sonka... ellenben ha sült libát találunk eléje és ráfogják, hogy francia, akkor az utolsó

csontig elfogyasztja s még az ujját is megnyalja utána. Hisz az ön vélekedése szerint minden orosz portóka ros.

— Azt épen nem állítom...

— Igen-igen. Minden muszka holmi ros és minden a mi francia jó. Szép, nagyon szép! On tartja, hogy a föld kerekétségén nincs párja Franciaországnak, én ellenben — Ej, őszintén szólva, magunk között, mi is az a híres Franciaország, az ön Franciaországja? Semmi egyéb, mint egy kis darab föld. Ha ön próbából odaküldi a mi iszpravnikunkat, ez már egy havi ottlét után visszakivánczik s könyörög hogy hozzák vissza onnét, mert ezen a kis darab földön még mozogni sem tud. Hisz Franciaországot egy jó lovas egy nap alatt körüllovagolhatná, holott ön Muszkaországnak sohasem érne a végére, ha körüljárni akarná.

— Az már igaz. Oroszország rettenetes nagy ország.

— No lássa! De mikor On azt hiszi, hogy a francziák a föld legjobb, legelső emberei.

FÜCHSL TESTVÉREK, bornagykereskedő cég, NAGYVÁRADON,

(Alapított 1850)

Tisztelettel értesíti az érdekelt közönséget, hogy általános nyilvánítt óhajnak megfelelően, eddig csak hordókban forgalomba hozott borait ezentúl literes palaczkokban is áruba bocsátja. — Hangsúlyozni óhajtuk, hogy csak azon borok tekinthetők cégünkön eredőknek s csak oly palaczkok tartalmáért szavatolunk, melyeknek czimkéje, kupakja és dugója alatti bejegyzett védjegyünket viselik.

Elsőrendű asztali bor literes palaczkonként 45 kr. (Palaczkbetét darabonként 5 kr.) Pecsénye-, csemege- és gyógyborok megrendelésre lepalaczkoltatnak. — Rendelvények Kossuth Lajos-utca 15. szám alatti telepünkön fogadtatnak el.

Telefon-szám 106.

188-5-25

Viszontelárusítókknak külön árszabás.

Választási mozgalmak Margittán

A margittai választók sehogyan sincsenek megelégedve mostani képviselőjükkel, **Örley Kálmán**nal. **Bakonyi** Sámuel debreczeni ügyvédet akarták vele szembe felléptetni, aki azonban a jelöltséget nem volt hajlandó elfogadni. Ezek után az ellenzék egy része dr. **Falussy** Árpád budapesti ügyvédre gondolt, a másik rész azonban ellene van a jelölésnek. **Tócsa** Vincze a függetlenségi párt elnöke most értekezett a **Kossuth**-párt kiválóbb képviselőivel és **Kosztuh** Ferenczcel, akik megígérték, hogy a kerületre figyelmet fognak fordítani és gondoskodnak olyan jelöltől, aki lobogójukat győzelemre vezetheti. — Mint halljuk, a tenkei kerületben is fognak jelöltet állítani s már meg is állapodtak a személyére nézve.

Képviselői beszámoló.

Késmárkról jelentik, hogy Veszter Imre június 29-én Késmárkon, 30-án pedig Szepes-Bélán beszámoló beszédet mondott. Veszter Imre a kuriai bíraskodásról és az összeférhetlenségi törvényről azt mondta, hogy nem tudja azonosítani magát azon szellemmel, mely e két törvényben kifejezésre jutott, mert mindkettőről azt tartja, hogy a liberálisizmusnak és a demokráciának nem használ. Hogy a szabadelpárt ezt a két törvényt mégis elfogadta, egyedül annak a kényszerhelyzetnek tulajdonítandó, amelybe a pártközi paktum folytán jutott. Ha a párt e törvényeket el nem fogadta volna, örökre helyrehozhatatlan politikai bonyodalmak következhetek volna belőle, míg ellenben azok a bajok, amelyek szülő szerint az említett törvényekből származhatnak, idő múltán igenis szanálhatók.

A Times az Ugron-ügyről.

A Times megemlékezvén a magyar képviselőház pénteki üléséről, többi között ezeket mondja:

Rimler pamfletje által előidézett incidens viharos, de jelentéktelen vitára nyújtott alkalmat a magyar képviselőházban. A vitában igen kevés általános érdekű avagy olyan mozzanat fordult elő, a mely maradandó befolyást gyakorolhatna a magyar parlamenti életre. Színvonal nem igen emelkedett felül a személyes rekrimináláson.

Nagy és művelt nemzet! A civilizáció hőse. Utóljára megengedem, hogy a francziák csaknem mind művelt, sima modoru emberek. — Ezt tagadni nem lehet. A francia sohasem illetlen, tudja mi a rend. Tud székét keríteni a nőnek, hogy üljön le, sohasem eszi a rákot villa nélkül és nem köp a padlóra, de semmi cselekedetében nincs érzés, lélek. A francziának nincs lelke ahhoz. . . Nem is tudom, hogy is fejezzem ki magamat s a mi a nyelvenem van.

A francziákból hiányzik az a bizonyos . . . hogy is mondjam csak . . . (Kamitseff itt az ujjait forgatta hol ide, hol oda.) Igen az a bizonyos jogi érzék. . . Eszembe jut, hogy olvastam is valahol, hogy a szellemet, az érzék a holt könyvekből merítik, míg nálunk vele születik az emberrel. Ha egy muszkába annak rendje és módja szerint belevernek valami tudományt ez úgy belejön, hogy okosabb lesz a saját mesterénél is! . . . Nem hiszi?

— Lehet, megengedem, — felelt Champoune tétován, félig öntudatlanul.

— Semmi lehet! Ez úgy van egész biztosan. Ezen nem is szükség felüldönie, megsértődnie, mert ez a tiszta valóság. A muszka szellem igen találatos, csak az a baj, hogy nem érezik szabad pórásra és nem elég élelmes ahhoz, hogy magát érvényesítse. Teszem például: a muszka nyomára jön valaminek, felül valami, csakhamar beleun s az egész ma-

Képviselőválasztás Brassóban.

Hétfőn tartották meg Brassó városának Brenneberg Gyula halálával megüresedett első kerületében a képviselőválasztást, mely Korodi-Lutz Lajos egyhangú megválasztásával végződött. Az új képviselő a szász néppárt programját vallja magáénak.

Az országos középiskolai tanár-egyesület közgyűlése.

Az országos középiskolai tanár-egyesület tegnap délelőtt 10 órakor tartotta XXXV. évi rendes közgyűlését az Akadémia heti ülés-terében. A tanárok az ország minden részéből teljes számmal jelentek meg a közgyűlésen, melyet Hofer Károly nyitott meg. Sajnálatos módon konstata, hogy Beöthy Zsolt, az egyesület elnöke, a ki gyöngékedik és a fővárostól távol van, nem jelenhetett meg a gyűlés vezetésére. Ezután kiemelte azt a jóindulatot, a melyet Wlassics Gyula közoktatásiügyi miniszter az egyesület iránt mindenkor tanusít. Most a közgyűlés programjának ismertetésére tért át és keserves hangon panaszkodott a miatt, hogy az egyesületet egy idő óta igazságtalan támadások érik, melyek a visszavonás magvát hintették el a középiskolai tanárok között. Beszéde végén az elnök jelentette, hogy a közoktatásiügyi miniszter Boncz Ödön miniszteri osztálytanácsost bizta meg helyettesítésével.

Ezután Boncz Ödön miniszteri tanácsos üdvözölte a közgyűlést a miniszter nevében. Beszédében hangsúlyozta, hogy a középiskolai tanárok főhivatása az, hogy kiismerjék és neveljék a serdülő ifjúságot. Bejelentette egyúttal, hogy a miniszter 2000 korona segélyt engedélyezett az idei közgyűlésnek. (Eljenzés.)

Főolvaszták ezután Beöthy Zsoltnak üdvözölő sürgönyét, melyet Olaszországból küldött a közgyűlésnek, mire Négyesy László főtitkár adta elő évi jelentését. Kiemelte, hogy az egyesület elkészítette a szolgálati pragmatika tervezetét és ismertette azt a tevékenységet, a melyet a tanárok a szabad egyetem érdekében a vidéken kifejtének.

A titkári jelentéshez Hegedüs Pál szólt. Panaszkodott, hogy a titkári jelentés mellőzi a

rangsor kérdését, ami pedig nagyon fontos dolog. A titkári jelentés azt mondja, hogy a múlt év csendes volt. Ebben nincs igaza, mert a csendet nagyon is megzavarta a rangsor ügyében indított országos mozgalom, melyről az egyesület vezetőségének tudnia kell. Tudnia kell, hogy Szegeden 300 tanár tartott gyűlést és tiltakozott a jelenlegi rangsor igazságtalansága, mondhatnók törvénytelenége ellen. A vidéki tanárok minden esetben a fővárosiak mögé helyeztetnek, a mi határozott törvénytelenység.

A szónokot a gyűlés egy része nem szívesen hallgatta, mert igen éles támadásokat intézett az egyesület vezetősége, különösen pedig az egyesület közlönyének szerkesztője ellen, a ki a rangsor iránti mozgalomról kicsinylőleg irt.

Hegedüs beszédét többször »Eláll« közbekiáltásokkal zavarták meg és midőn valaki azt mondta, fejezze be beszédét, azt kiáltotta: — Nem fejezem be, most jön még a java.

És csakugyan elkezd szemelvényeket olvasni az egyesület közlönyéből, közben pedig ismét erőlyesen kifakad a szerkesztő és a főtitkár ellen, a kik csak a fővárosi tanári kar érdekeit tartják szem előtt.

A jelentéshez előreláthatólag még többen fognak hozzászólni, különösen a vidékiek közül, a kik nem a legjobb hangulattal vannak az egyesület vezetősége iránt.

A mai ülés napirendjére Jónás János pozsonyi tanárnak »A szabad egyetem és a középiskolai tanárság« című előadása is ki van tűzve. Nevezett tanár e tárgyban a következő határozati javaslatokat fogja a közgyűlés elé terjeszteni:

1. A közgyűlés lelkes örömmel üdvözli dr. Wlassics Gyula vallás- és közoktatásiügyi miniszter urnak azon rendeletét, mely a Budapesti Szabad Egyetem alapszabályait fővonásokban megállapítja, mint oly intézmény kezdeményezését, mely nemzeti művelődésünket extensiv és intensiv irányban fejleszteni alkalmas.

2. A közgyűlés a Szabad Egyetemnek különösen a vidéken való megeremtésére első sorban a középiskolai tanári testületeket és tanári köröket tartja hivatottaknak és midőn egyfelől fölhívja a testületeket és köröket, hogy vidéki bizottságok alakításával minél előbb a cselekvés terére lépjenek, másfelől azon kérel-

sinát féredobja s odaadja játékszerűen a gyermekeknek. Mig ha ti francziák tesztek valami csekély felfedezést az egész világ tele van a lármákkal. Itt van ni! A napokban kocsisom Jona egy ember alakot faragott ki fából. Ha valaki ezt a emberkét egyik . . . fogva meg-rántja, az a kezével lábával el kezd hadonászni, sirni, Jónának azonban eszébe sincs ezzel a szelet csapni, hogy a hírnév, dicsőség lovára kapjon. . . Egy szóval, általánosságban szólva a francia nem rokonszenves. Nem magáról beszélnek, csak úgy általánosságban . . . Olyan nép, melynek nincs erkölcsé. Különleg mintha embereknek teremtdötek volna s úgy éleak mint a kutyák. Vegyük például a házasságot. Nálunk ha valaki megnősül, akkor szoros kapcsolatot fűzi össze a házastársakat, jóban, rosszban együtt élnek, ez ellen szó sem lehet. S Önöknél? Hogy áll a dolog önöknél? Isten mentsen meg tőle minden halandót. . . A férfi egész nap ott lopja a napot a kávéházban, az asszony meg az alatt idegeneket hí a házba s szakadtig tánczol velük, járja a kánkánt örülten . . .

— Ez már nem áll — tör ki a szó Champouneból, aki nem állhatja tovább és nem tudja fékezni indulatát. — A család eszméjét, elvét Franciaországban is csak oly nagyra becsülik.

— Ismerjük ezt az elvet jól. Szégyeije magát, hogy védelmezni tudja. Igazán örülhet az ember, hogy a németek az urakat olyan

alaposan elpáholták, csupa szerencse. Isten éltesse őket érte! . . . Eljenek jó egészségben! . . .

— Ez esetben uram — szól a francia összerázkódva és dühötől csillogó szemekkel — ez esetben, ha úgy áll a dolog, hogy a francziákat csakugyan nem szereti, miért tart hát akkor itt engem házában, miért ad nekem kenyereket?

— Szeretném tudni, hol akar helyet keresni magának, hová akar hurcolkodni?

— Kérem bocsásson el engemet, visszamegyek hazámba, Franciaországba.

— Ugyan no! Ne mondja! Azt hiszi, a határon át eresztik Franciaország felé! — Eszébe lehet még az is, hogy árulást követett el szülőhazája ellen. On előtt majd Napoleon, majd Gambetta a legdicsőbb ember. Onnel az ördög maga sem tudna tisztába jönni!

— Uram — jegyezte meg Champoune ur fogcsikorgatva, szalvétáját mérgében összegyömöskölve, tudja meg, halálos ellenségem sem sérthetne már meg jobban: mi leszámoltunk egymással!

E kijelentés után drámai mozdulattal veti oda a francia a szalvétát az asztalra és büszke méltósággal hagyja el a termet.

Három órával később újra teritenek s a szolgák felhordják az ebédet.

Kamitseff egyelőre magában eszik az asztalnál. Az ebéd nyitányául leküldött pohár

mét határozza terjeszteni a miniszter ur elé, hogy a központi bizottságban az ő kinevezésének fönntartott helyekre lehetőleg a középfoku oktatás terén működő férfiakat, köztük vidékieket is nevezzen ki.

3. Föltétlenül szükségesnek tartja a közgyűlés, hogy a Szabad Egyetem szervező munkálatainak eszközésével és összes ügyeinek vezetésével egy állandó tisztviselő bizássék meg, kit megfelelő czímmel és állandó rendszeresített fizetéssel, a központi bizottság meghallgatása mellett a miniszter ur előterjesztésére ő felsége a király nevez ki.

4. Szükségesnek tartja a közgyűlés, hogy a szervezéssel és vezetéssel megbízandó tisztviselő szerkesztése alatt »Szabad Egyetem« czímmel folyóirat adassék ki, mely az e téren az országban és a külföldön fölmerülő jelenségeket behatóan ismerteti, irányító eszméket és minta-előadásokat közöl, egyszersmind a Szabad Egyetem céljaival rokon törekvéseket (köz-könyvtárak, vándor előadások, kiállítások, levelező csoportok alakulása stb.) figyelemmel kíséri és ezek fölől tájékoztat.

5. A központi bizottság egyik legsürgősebb feladatának tekinti a közgyűlés részletes szervezeti szabály alkotását, annak kimondása mellett, hogy Szabad Egyetem czímmel nyilvános tudományos előadások csakis ezen szervezeti szabály alapján és értelmében rendezhetők.

6. E szervezeti szabályban különösen érvényesítendőknék véli a közgyűlés a következő elveket:

a) Szabad egyetemi előadásokat csakis a központi bizottság által approbált egyének tarthatnak, csakis a központi bizottság által jóváhagyott terv alapján.

b) A Szabad Egyetem hallgatói tandíjat fizetnek, még pedig egy 6 órás előadás hallgatásért legalább 3 koronát, mely díj az illető vidéki bizottság által figyelmet érdemlő esetekben mérsékelhető vagy egészen is elengedhető.

c) Minden szabad egyetemi előadásról az előadó köteles syllabust adni a hallgatók kezébe, mely nemcsak az előadás vázlatát tartalmazza, hanem irodalmi tájékoztatást s az önképzésre utmutatást is nyújt.

d) Az előadók egy-egy 6 órás előadás tartásáért s syllabus kiadásáért legalább 100 korona tiszteletdíjat kapnak.

e) Az előadásokhoz lehetőleg vitakozások fűződjenek; minden esetre köteles az előadó a hallgatók által hozzá intézett tárgyyszerű kérdésekre fölvilágosítást adni.

f) A hallgatók közül az önként jelentkezők 2 k. külön díj lefizetése mellett, mely díj az előadót illeti, egy-egy összefüggő előadás

tárgyköréből írásbeli és szóbeli vizsgálatot tehetnek és e vizsgálat eredményéről az előadó s az illető vidéki bizottság elnöke által aláírandó minősített bizonyítványt kapnak.

g) A Szabad Egyetem czímmel befolyó mindennemű bevétel a központi bizottság pénztárába szállítandó be; viszont vidéki bizottságok előterjesztése s a központi bizottság határozata alapján ez a pénztár fedezi a Szabad Egyetem czímmel az egész országban felmerülő összes kiadásokat.

Merénylet a magyarság ellen.

Míg a sajtó és a közönség a legnagyobb felháborodással tárgyalja, hogy *Ugron Gábor* a francziák szövetségét kereste, addig szemet hunyunk a fővárosban, tehát az ország szívében, a *magyarság ellen* elkövetett merénylet előtt. Egy orfeum igazgatója ugyanis, melynek társulata a »Fővárosi orfeum« nevet fogja viselni, összes személyzetét Berlinből fogja hozatni.

Ime az erről vett tudósításunk:

Megbotránkoztató hírt közöl a Düsseldorfben megjelenő »Artist«. Waldmann budapesti igazgató serényen folytatja a Somosy-orfeum javítási munkálatait, mely eddigi neve helyett (Somosy-orfeum) a »fővárosi orfeum« nevet viseli és augusztus 15-én nyílik meg. Az orfeum teljesen új technikai személyzettel lesz ellátva, melyet Waldmann nagybárára Németországból hoz magával. Művészi titkár Leopold G. Nelson lesz, ki eddig impressario volt, mint karmestert Karl Kassert szerződtették, ki eddig a müncheni Blumen Saal-ban volt hasonló minőségben. Rendező B. Margulics, a Ronacher eddigi rendezője lesz. Magyar részről rendezőtársa K. Baumann lesz.

Világosító Alber Kretke Stuttgartból, ügyelő Kowler lesz.

A vendéglőt és kávéházat Fanz Lipp Bécsből vezeti.

Elvárjuk a fővárosi rendőrségtől, hogy a mint hazafias tüntetéseknel a közönséggel igen gyakran megteszi, most is karddal álljon az orfeum elé és verje ki onnan azokat, akik az ország szívébe jönnek tüntetni a *magyarság ellen*.

Bottal vagy karddal akadályozzák meg ezt a merényletet.

A biharvármegyei tanítóegyesület közgyűlése.

I. nap. 1901. július 2.

Ma kezdette meg a vármegyei tanítóegyesület évi rendes közgyűlését Réz Mihály elnöke alatt. A közgyűlést — mely a vármegyei ház nagytermében folyt le s melyet holnap 9 órakor folytatnak — a központi választmány ülése előzte meg. Ugy a választmányi, mint a közgyűlésen a tanítók igen tekintélyes számban jelentek meg, a minnek az oka részben az is, hogy a kir. tanfelügyelőség is behívatta a vármegyei állami tanítóit a czéltől, hogy előtűk a miniszter által legutóbb kiadott »gondnoksági utasítást« ismertesse.

A közgyűlés lefolyásáról a következőkben számol be tudósítónk:

A vármegyei ház nagy termét csaknem egészen megtöltötték a vármegyei tanítók, a kik a Biharvármegyei Tanítóegyesület közgyűlésére jöttek be Biharvármegyéből.

A közgyűlésen, melyet Réz Mihály elnök 3 órakor nyitott meg, több mint 180 tanító volt jelen.

Réz Mihály hatalmas megnyitó beszédet mondott. Utal az egyesület 3 éves működésére, a melynek főmozzanata Biharvármegye minden tanítójának egy táborba való tömörítése. Az elnököt lelkesen megéljenzették.

Sipos Orbán kir. tanfelügyelő napirend előtt szólalt fel, előadja, hogy a kir. tanfelügyelőség utasítást kapott a minisztertől, hogy a legközelebb kiadott gondnoksági utasítást a nyári közgyűlésen az állami tanítókkal ismeresse; most kedvező az alkalom annak az ismeretetésére, ugyanezért kijelenti, hogy az egyesület holnap folytatandó közgyűlésen fogja a jelzett utasítást ismertetni.

Beszámoló.

Ezután a közgyűlés legfontosabb tárgya, a központi választmány jelentése következett a 3 éves működésről, amelyet a Vaday József főjegyző terjesztett elő.

A hatalmas jelentés valóságos krónika formában számol be az egyesület fontosabb eseményeiről.

Az alapszabályon kezdi, amelyet a tisztikar a múlt évben újjászervezett, s a melynek most több §-át, a mely a felvételek korlátozására vonatkozik, a közgyűlés módosított. Ezután 50 éves korig csak azon megyebeli tanítókat veszik fel, a kik 3 éven belül jelentkeznek; azután pedig csak azt veszik fel, ha az alapszabály jóváhagyásának évéig visszamenőleg az esedékes tag- és temetkezési járulékokat befizetik.

utáni felbűrés benne a zsémbelődés ingere. Szeretne fecsegni, szót váltani valakivel, de nincs kivel.

— Mondd már mit csinál Alfonz Ludovikovits? — kérdi a szolgától.

— Most csomagolja a ruháit az utra.

— Isten legyen árva lelkemnek irgalmas! Oh az ostoba fikója! . . .

Champoune szobája padlójára telepedve remegő kézzel rakja be uti táskájába fehérneműit, parfümös üvegeit, gallérait és hozentrágerjait.

Méltóságteljes alakja, bőrdísz, ágya, asztala, egyszóval minden női előkelőséget lehel. Vastag, kövér könnyecskéjei beleperregnek az utitáskába.

— No hova-hova ilyen sebbel-lobbal, kérdi Kamitseff pár pillanatig némán szemlélve őt.

A francia hallgat.

— On tán fel akarja szedni a sátorfát? — folytatja a gazda — no hát én tőlem elmehet, ha úgy tetszik. Nem tartja erővelsenki. Csak egy bibéje van a dolognak. Hol az utilevele? E nélkül akar utazni, csodálatos ember? Hisz tudja, hogy a régi utilevelét elvesztettem, elkallódott a többi papírok között, a jó Isten a megmondhatója, hova keveredett. Már pedig a rendőrség nem érti a tréfát, ha utlevélről van szó. — Ot verszinyire sem halad már nyakon csipik.

Champoune felveti fejét és bizalmatlanul méregeti szemével Kamitseffet.

— Majd meglátja, ha megszagolják, észreveszik, hogy nincs utilevele, azt fogják kérdezni: Ki ez az Alfonz Champoune? Honnan vetődött ide? Oh nagyon jól ismerjük már az ilyen Alfonz Champoune-féle alakokat! Ugyan próbálja meg csak, nem lenne-e kedve napi menetekben tolongóképpen ama föld felé masírozni, mely sokkal közelebb esik az ön becses hazájánál?

— Ne izzón velem rossz tréfákat!

— Én egy cseppet sem tréfálok. Nagy szükségem van rá. Azt az egyet azonban jégyezze meg magának, hogy ha innen a lábát kihuzta, nekem ne firkáljon leveleket és ne kiabáljon, ne jajgasson a fülembe, ha a házam előtt megvasalva tovább cipelik, én ugyan még a kisujjamat sem fogom érte kinyújtani, de soha, ne gondolja!

Champoune megborzadva ugrik fel a földről és sápadtan, zavart tekintetű szemekkel jár fel s alá a szobában.

— Mit csinál ön velem? — Mi lesz belőlem? Nyögi kétségbeesetten a fejéhez kapkodva s tenyerébe rejtve arcát. — Istenem! Istenem! átkozott legyen a percz, melyben az a szerencsétlen gondolatom támadt, hogy házamat odahagyjam.

— No ne ijedjen meg, csak tréfáltam ha mondom. — Szólt Kamitseff szelidebben, ön nem érti a tréfát, önnek nem lehet semmit sem mondani! . . .

— Edes uram — felel Champoune meg-

csillapodva — esküszöm önnek, hogy szívemből szeretem Oroszországot, önt, és az ön gyermekeit. Az ön házat elhagyni kész halálom volna, elhiheti. Szavai azonban vérig sebeznek, megrepszitják a szívemet.

— Menjen már bolond! Azért, ha én a francziákat emlegetem, nem muszáj önnek mindjárt tüzbe jönnie! Nem beszél az ember másról is rosszat. Nem szólja meg őket? No hiszen szép volna, ha azért felütné valaki az orrát. Csigavér! Nézze csak ezt a Lázár Isakitsot, a kinek a birtokomat bérbe adtam. Mennyi mindent az orra alá dörgölök neki, mindennek elmondom, zsványnak, gazembernek, lókörtőnek nevezem, csak jónak nem. Hébe-korba a fülét is megrángatom. S azt hiszi, hogy tán ad rá valamit? Semmit. Még csak nem is haragszik!

— Engedelmet kérek, hisz az egy szolgáló, egy rab. Olyan ember, a ki egy kopek jutalmért az apját is megölné.

— Jó! Csak hagyja már. Jöjjön be ebédelni. Béke velünk, kezze rá! . . .

Champoune futtában bepuderozza könytől ázott arcát s aztán Kamitseffel együtt az ebédlőbe lép.

Az első fogást szótlanul költik el. A másodikkal azonban újra kezdődik az előbbi jelenet s így sohasem szakad vége a szegény Champoune keserves szenvedéseinek.

Közgyűlést tartott az egyesület 4-et, választmányi gyűlést 11-et, és az igazgató tanács egy ízben gyűlésezett.

Gyakorlati tanítást 3 ízben tartottak; Biczó János, Bodnár János és Rátkay József.

A 4 járási kör közül csak 2 alakult meg és működött; u. m.: a **belényesi** Tóth Lajos s az **élesdi** Nagy Imre kör elnökök vezetése alatt; az érmelléki és a központi most szervezték.

Az egyesületet 23 tanító egyesület 46 ízben kereste meg átíratával, ezenkívül a kir. tanf. 10 ízben írt le hozzá. Az egyesület 24 ízben 932 levelet küldött szét, köztük feliratokat, átíratokat, megkereséseket stb. A magánosok és tagok közül 72-en 76-ízben keresték meg az egyesületet.

A Népművelési Egyesület közlönyét bocsájtotta az egyesület rendelkezésére, a melyért az egyesület köszönetét fejezte ki. Felolvasást hárman tartottak: Biczó János, Bodnár János és Pappné Sipos Julia.

Az egyesület taglétszáma következő: van 253 rendes, 18 pártoló, 1 alapító, 3 disz, összesen: 278 tagja; (3 évvel ezelőtt volt: 145.) Ez idő alatt jelentkezett: 150 tag, de elment 7, kilépett 15 és meghalt 2.

Igen szép, megkapó része a jelentésnek az Otthon, a mely a Bihar megyei Tanítók Internátusára vonatkozik. El van ebben mondva, hogy kik és mennyit adakoztak e célra; többben alapítványt is tettek, így Markovits Pál és Karácson József 200—200 koronát, a n.-szalontai ev. ref. tan. egyesület szintén 200 koronát; de az egyesület vezetősége reméli, hogy a jövőben még nagyobb lelkesedéssel karolják fel ez eszmét s rövid idő alatt összeremtik gyűjtés és adakozás által azt az összeget, a mely annak a háznak a felépítésére szükséges.

Indítványok.

Az alapszabály módosításán kívül elfogadott a közgyűlés még egy csomó indítványt, amelyet részint az elnök, részint a k. választmány terjesztett elő; így az Otthon fejlesztése érdekében Bihar megye minden iskolájában perselyt állít s az abba egész éven át begyűlt díjakat minden év július 5-ig beküldi; a tagokat társadalmi gyűjtésre, bál, majális és iskolai ünnepek rendezésére fölkeri. Ily módon reméli, hogy az internátus tőkje rövid idő alatt tekintélyes összegre fog emelkedni. A kultusz minisztert fölkeri, hogy az állami tanítóknak fuvar és napidíjat oly mérvben utalja ki, hogy arra a tanítók rá ne fizessenek; Biharvármegye törvényhatóságát megkeresik, hogy a megyebeli iskola fenntartókat, felekezeti és közsékeket utasítsák, miszerint a tanítógyűlésen jelen volt tanítók részére fuvar- és napidíjat állapítsanak meg.

Ezután megállapították a zárszámadás és számvizsgáló bizottság jelentéseinek meghallgatása után a jövő évi költségvetést; mely után tisztújításra került a sor, megválasztották nagy lelkesedéssel egyhangulag

elnöknek: Réz Mihályt;

alelnöknek: Gábel Jakabot és Tóth Lajost;

előjegyzőnek: Vaday Józsefet;

aljegyzőnek: Bodnár Jánost és Mártonffy Zoltánt;

pénztárosnak: Békési Jánost;

választmányi tagoknak helyből: Auspitz Adolfot, Balog Károlyt, Biczó Jánost, Báthy Zoltánt, Bérczy Jánost, gróf Lubinszky Annát, Deutsch Dávidot, Rosenbergné Flesch Debraht, Stark Gyulát, Szűts Izsót, Markovits Pált, Makay Katalint;

vidékről: Gulácsi Endrét, Józsa Irmát, Karácson Józsefet, Keleti Károlyt, Majercsik Vil-mát, Papp Ilonát, Réti Miklóst, Somogyi Józsefet, Vidics Jánost, Hegedüs Lajost;

a számvizsgáló bizottság tagjaival: Ember Györgyöt, Mikusay Józsefet és Varga Terézt;

végül a számvizsgáló bizottságba beválasztottak képviselőknél több tisztviselőt.

A tisztújítás megejtése előtt Vaday József olvasott fel igen magvas és tartalmas dolgozatot a gazdasági ismétlő iskoláról.

Ezután Réz Mihály elnök elterése mellett a közgyűlés véget ért; folytatását holnap d. e. 9 órára tűzték ki.

A gyűlés után a Sport-téren kedélyes társas vacsora volt, melyen több toaszt hangzott el: a vacsora után tánczra perdült a fiatalok s csak a késő hajnali órákban ért véget.

Epizódok.

(A Kossuth-szobor leleplezéséről.)

(Ugron beszéde.)

A vasuton utazó képviselők között szó esett több politikai dologról. Szó esett többek között **Ugron** Gábor minapi beszédéről is. A vasuton tudvaleg **Kossuth** párti képviselők utaztak, tehát olyanok, kik meglehetősen ellenséges indulattal viseltetnek **Ugron**ék iránt. Ennek daczára megjegyezte egyik képviselő:

— Magával ragadott teljesen, úgy beszélt, hogy **még én** is meggyőződtem ártatlanságáról.

És ezt a véleményét osztották a többi képviselők is.

(Ugron a gumi labda)

Rigó Feri bátyánk meg is jegyezte:

— Olyan **Ugron**, mint a gumi labda. Mentől jobban a földhöz akarják vágni, annál **magasabbra ugrik**.

Egyik fiatal újságíró közbe vágott:

— Most az egyszer levegőt kapott a gumi labda!

Rigó bátyánk folytatta:

— **Töltött gumi** az öcsém, nem kaphat az levegőt.

(A trafik ügy.)

A nagyváradi függetlenségi párt egyik vezérémbere, a többek között jelöltet kért a 48-as párttól. Felhozta a kedvező helyzetet, melyet az ismert trafik ügy okozott, továbbá **Tisza** Kálmán utóbbi politikáját, az új törvényt stb.

Egyik képviselő, ki bizalmasan beszélt, tehát nevét nem írjuk ki, — elmesélte erre a következő esetet.

— Pártot szereztem Nagyváradon **Olvos** Károlynak. Elmentem egy pár tekintélyes zsidóhoz, kérve a támogatásukat. Felhoztam **Olvos** szolgálatait, melyet a zsidóságnak a tiszaszlári perben tett s ajánlottam jelölt gyanánt. És mi volt a válasz? Az, hogy **ha Olvos védelmezte őket, azt mint ügyvéd tette, melyért fizetés jár,** s így ő megkapta magát.

Nos hát most ők is megkapták a magukét.

(A szobrász elégtétele.)

Tóth András, a szobor megalkotója, ki igen szerény, egyszerű ember, nem kapott se tribün, se bankett jegyet. Talán nem is tudták, hogy Szalontán van. Szerényen meghúzódott az ünnepség után a vasuti állomás vendéglőjének egy asztala mellett és sörözgetett.

Már az asztal mellett ültek, mikor megtudták, hogy **Tóth** András is jelen van. Kiment érte **Balogh** László s odaültették a képviselők közé. Igen meg volt elégedve a szobrász s megelégedése csak akkor lett magasabb, mikor **Kossuth** Ferencnek bemutatták és ez kijelentette hogy:

— A szobor igen szép művészi alkotás.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

UJDONSAGOK.

* **Nagy alapítvány.** Káptalanunk egyik nagylelkű tagja, előbbi nagy összegre rugó alapítványaihoz újabbat csatolt. A káptalani tagok közé iktatásának 40-ik évfordulója alkalmából 40,000 koronát tett le örök alapítványképen, melyből 20,000 korona a székesegyházi Tagen-és Hoványi-alap gyarapítására, melynek rendeltetése a székesegyház fenntartása és díszítése;

5,000 korona a székesegyházi kar nyugdíj alapjára;

5,000 korona egyházi, harangozó és káptalani örök nyugdíj alapjára;

5,000 korona káptalani tiszti nyugdíj-alapra;

5,000 korona káptalani cselédek közül munkaképtelenné váltak részére alapul.

Az élő hit e művét az élő Isten áldása tetézzé.

* **Személyi hir.** **Natafalussy** Kornél kir. tanácsos, tankerületi főigazgató az érettségi vizsgálatok befejezése után tegnap székhelyére hazaérkezett.

* **Kisapok.** Tegnap folyt le a váradi egyházmegye által tartatni szokott konkurzus, melyen a következő ifjak vétettek fel az egyházmegye papnövendékei közé: II. évi theológiára: **Bálint** Dénes. I. évi theológiára: **Pircsy Márton**. VII. gimnáziumra: **Gálly Sándor**, **Mellau Márton**, **Nagy József**, **Sommer Antal**, **Szabó Odön**, **Ungi Vincze**.

* **Ülés a városházán.** A városi közigazgatási bizottság dr. **Beöthy** László főispán elnöklése alatt ma délután 3 órakor a városháza nagytermében ülést tart.

* **A váradi tisztikar Mádi Kovács temetésén.** Mint értesülünk, a nagyváradi 4-ik sz. honvéd gyalogezred az elhunyt nagy hadvezér, **Mádi Kovács** György temetésén küldöttségileg fogja képviseltetni magát és koszorút helyez a ravatalra. Az elhunyt nagybátyja volt a tisztikar egyik igen rokonszenves főhadnagyának, **Mádi Kovács** Istvánnak.

* **Kinevezés.** A m. kir. igazságügyminiszter **Baranyi** István nagyváradi-vidéki kir. járásbírói joggyakorlatot a székelyhídi kir. járásbíróshoz aljegyzővé nevezte ki.

* **Feljelentés Balogh Döme ellen.** Balogh Dömét, a vámosok iránti ellenszenvé odáig vezette, hogy valósággal kellemetlenné vált rájuk. Megállott az országúton s a falusi szekereket feltartóztatta s vám-jegyet kért tőlük s megkérdezte, hogy nem fizetnek-e többet, vagy kevesebbet. Természetesen ez az eljárás a falusi nép között bizalmatlanságot szült a vámosok ellen. **Beczky** vámfelügyelő most följelentést tett Balogh Döme ellen. A terjedelmes feljelentés kiterjeszkedik annak a leírására is, hogy meddig ment e különös eljárás folytán a falusi nép bizalmatlansága.

* **Halálozás.** Néhai **Balogh** Béla volt fűszerkereskedő hosszas szenvedés után elhalt. Temetése ma, július 3-án délután 4 órakor lesz a Felső Kis-Teleki-utca 484. számú lakásától.

* **Athelyezés.** A m. kir. igazságügyminiszter **Jákab** Mihály székelyhídi kir. járásbírói aljegyzőt a nagyváradi kir. törvényszékhez helyezte át.

* **Magyar név.** **Knöpfler** Márton köbökuti illetőségű miskolci lakos »Gombos«-ra, kiskoru Szemayer Dániel kerekii lakos vezetékevének »Csenődi«-ra kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

* **Párbaj komikum.** Pisztolypárbajt a legszigorubb feltételekkel követel *Rimler Gyula Ugron* Gábortól. A provokálás komolyságából sokat levon az, hogy Rimler innen Budapestről elutazva, messze Zürichből hírlapi nyilatkozatban intézi a kihívást Ugron Gáborhoz. Rimler egy budapesti német lapnak levelet írt, amelyből ez a lap a következő részleteket közli:

Zürich, június 29.

(A pályaudvar étkezőjében.)

Én a hazaszeretetet Petőfőtől tanultam a kondorosi pusztán, ahol megpillantottam a napvilágot, atyám barátságát tartott Petőfi Istvánnal s én Petőfi Zoltánnal, Petőfi Sándor fiával voltam benső barátságban.

Az, hogy engem most gyaláznak a lapok, hogy munkámmal behatóan foglalkoznak, csak azt mutatja, hogy politikai ellenfelem álláspontja mily gyenge.

En tulteszem magam e támadásokon. Más-kép áll azonban a dolgom *Ugron* Gábor képviselővel. Ugron előttem pszichológiai rejtély. Nagyszabású politikus, aki hivatva van hazánk történetében korszakos szerepet játszani, de mint ember érthetetlen. Ugron kompromittálta ügyünket. Ugron egyszerűen azt felelhette volna: Könyvének közzététele nekem ugyan nem kedves dolog, de ha már megtörtént, azonosítom magam annak tartalmával s csak most fogjuk a francziák nélkül is — kibontani antigerman-franco missióhoz zászlónkat. Ilyen nyilatkozat lett volna méltó Ugron politika tehetségéhez, államférfini éleslátásához.

Ouid nunc! *Ugron* és *Rimler* nem élhetnek egymás mellett. *A legszigorubb feltételű pisztolypárbaj* adja meg hát nekünk azt a jogot, hogy politikai végrendeletünkhöz azt a függeléköt csatolhassuk: »Tout est perdu, sauf l'honneur!«

Esorok szives közléseért köszönetet mondva maradt

Rimler Gyula dr.,

ny. cs. és. k. udvari és miniszteri titkár.

Bajos lesz olyan pisztolyt lenni, amelyik Zürichig hord, a becsület pedig ugyis lyukat kapott.

* **Öngyilkos eselédleány.** *Horváth* Teréz eselédleány tegnap a holdas-templom udvarán marólugot ivott. Esméletlen állapotban szállították be a Biharmegyei kórházba. Zsebében egy levelezőlapot találtak, melyben Debreczenben lakó szüleit értesíti végzetes tettéről s kéri, hogy bocsássanak meg neki. Szüleit azonnal értesítették a szomorú esetről. A beteg állapota oly súlyos, hogy életben maradásához semmi reményt nem fűznek.

* **A német császár északi útja.** Mint Berlinből írják, a német császár az idén a rendesen hosszabb utat fog tenni észak felé és 40 napig fog távol maradni. Meg fogja látogatni Tromsőt, Mammerfestet és fel fog hatolni Jachtjával egész az északi fokig. Innen egyenesen Emdenbe fog hajózni, a hová augusztus 14-én fog megérkezni az ottani nagyszabású kikötői munkálatok megtekintésére.

* **Tilos a mulatság.** Bács-Bodrog vármegyének van egy szabályrendelete, mely az aratás idejére tiltja a vasárnapi táncmulatságokat. Ezt a szabályrendeletet nem akarták respektálni a soovei legények s a tilalom dacára táncmulatságot rendeztek. Az előjáróság már délután föl akarta oszlatni a mulatságot, azonban az e célra kiküldött községi rendőröket körül fogták a legények s ha néhány idősebb polgárember — ki szintén jelen volt — védelmükre nem kel, alaposan el is verték volna a rendőröket. Estefelé azonban váratlanul megérkezett a községbe egy csendőrfőnök, mely értesülvén az engedély nélküli táncmulatságról, felszólította *Manojlovics* Dusan koresmárost, hogy a mulatságot szüntesse be. A koresmáros eleget is tett a fölhívásnak s a zenét tényleg beszüntette, de a legények vonakodtak kimenni az udvarból, hanem tovább folytatták a táncot zene nélkül. A csendőrök vártak egy ideig, hogy talán szétoszlanak a legények, de mivel

ezek mindjobban kezdtek zajongani, sőt még fenyegették is a csendőröket, végre a csendőrök hozzá láttak a koresmaudvar kiűritéséhez, a mi nagynehezen sikerült is, de a szétoszlott legények az utcán csoportosulva, zajongva jártak ide s tova. A csendőrök este tíz óra tájban egy ilyen zajongó csapattal találkoztak, kiket szétoszlásra szólítottak föl. A legények azonban közáporral feleltek s az egyik csendőrt fején, a másikat pedig a mellén megütötték. A csendőrök ekkor a tömeg közé lőttek s egy *Rajkonits* Dusan nevű legényt talált a lövés a lábán, a többiek elmenekültek. Ekkor találkoztak a menekülők két községi rendőrrel, kik a lövésre futottak elő s ezek közül *Miszics* Milán rendőrt az egyik menekülő legény mellbe szurta. A kés szíven találta a rendőrt s az rögtön meghalt, a csendőrök letartóztatták a gyilkost s vele együtt a többi legényt is.

* **Hulla a búzaföldön.** Pénteken délután *Moskoviits* Mór szeszgyáros az iklödi major melletti búzaföldön megállította lovait. A föld melletti fán egy ruhadarabot látott, melyre egy levél volt akasztva. A levél tartalma a következő:

»Ez a ruha *Frencz* Tógyeré. Születésem és lakhelyem van *Madarászon*. Feleségem és öt élő gyermekem van. Eljöttem *Váradra* munka után, de nem kaptam s családom nyomorától félve a halálba mentem csütörtökön. Holttestemet ezen vetésben találják meg.«

A levelet átadták a rendőrségnek s tegnap *Mendelényi* Béla és *Pataky* Károly rendőrfogalmazók kikocsiztak a színhelyre. Az említett ruhadarabot csakugyan meg is találták, aztán egész estig keresgéltek a búzaföldön, Ereztek ugyan hullaszagot, de nem akadtak reá. Az esetről értesítették a csendőrséget és *Madarász* község előjáróságát, hogy az elűntre vonatkozó felvilágosítást adják meg.

* **Meglopott főhadnagy.** A lapok azon közlése, hogy *Orley* Béla honvédbuszár főhadnagy lakásáról több értékes holmit elloptak, — téves. A lopás *Szepessy* Andor hadnagy kárára történt s a rendőrség már a tettes nyomában is van.

* **Gyilkosság-e, vagy öngyilkosság?** A nagyváradi szőlőhegyről a múlt napokban eltűnt *Sike* János, ki *Molnár* Lajosnak volt a vinczellérje. Az eltűnt magával vitte a felesége nevén álló ötven forintból szóló takarékpénztári könyvecskét is. Sikené jelentést tett a rendőrségnél és kérte a férje országos köröztetését. A rendőrség a körözést elrendelte. Kalocsán tegnap aztán egy ember holttestét fogták ki a vízből, melyben az eltűnt *Sike* Jánosra ismertek. Valószínűnek tartják, hogy rablás és gyilkosság áldozata lett. Az esetről értesítették a nagyváradi rendőrséget, aki tudatta ezt az elhunyt családjával. Fia holnap Kalocsára utazik temetésre.

* **Lányi Géza társulata Nagyváradon.** *Lányi* Géza cimbalom művész és a népdalköltő társulatával, mely 12 elsőrangú énekes és énekesnőből áll, szombaton fogja első előadását a »Bazár« kerthelyiségében megtartani. A társulat igazgatója a régi kurucz dalok hű bemutatása végett *Horváth* Róbert tárogató művészt szerződtette. *Fenyő* Miksa hegedűművész a Vigszínház tagja esténként zenekari kíséret mellett fog hangversenyezni. Másorol lesznek a legújabb magyar dalokon kívül a XVI. XVII. századbéli kurucz nóták. Többek között az *Ocskay* brigadéros összes zene és énekszámait, *Kun* László a vigszínház ka. mestere átíratásban fog a társulat által tárogató és zenekari kíséret mellett bemutatni. A belépő díj 1 korona. Ezt a minden ízében magyar hangverseny társulatot a közönség figyelmébe ajánljuk.

* **Ügyes elárúsító** előzékeny modoru leány, ki divatüzletben már volt, mint elárúsító, azonnali belépésre elfogadtatik *Fábray* testvérek fő-utcái üzletében. Ugyancott 2 fiu tanulól felvétetik.

A közönséghez!

Hetedik évfolyamát futja a *Tiszántúl*. Hetedik küzdelmes évben vagyunk.

Nehéz, viharos éveket éltünk át eddig s viharos évekre van kilátásunk ezentúl is. A két jelszó, melyet lapunk zászlajára írtunk, megszaporítja el-lenségeinket. Egyik jelszavunk: *hamisítatlan ősi magyar szellem*, mely egy évezreden át idegen népek közt megtartott bennünket nemzetnek és magyarnak. Mikor ma ezt a nemzeti szellemet idegen mázzal akarják bevonni, mikor a magyar nép becsületes, tiszta lelkebe idegenből belopózó hazug jelszavak maszlagát hintegetik, mikor közéletünket szédelgő idegen eszmékkel akarják meg-mételyezni: akkor nem ismerünk szentebb kötelességet, mint minden erővel, lelkünk egész hevével, tiszta lelkesedéssel küzdeni az ősi, igazi magyar szellem jogaiért.

Ez a küzdelem csak másik jelszavunk: *a kereszténység jegyében vezethet győzelemre*. A magyar nemzeti szellemnek nincs erősebb támasza *Krisztus* keresztjénél. A mint a magyar czimerben is a négy folyó az apostoli kettős kereszt felé siet és a hármás bércz fölött a kereszt ragyog: a haza sem virágozhatik fel másként, mint a nemzetek anyja, a kereszténység védszárnyai alatt.

Ezt az országot magyarnak és kereszténynek alapították, így vettük át apáinktól, így adjuk át unokáinknak.

Ez a mi programmunk. A többi, hogy igyekezzünk élni, szellemes, hírekben jól értesült, minden irányban független, szókimondó lap lenni, ez a többi a két jelszóból következik. S ezeknek a mint eddig megfeleltünk, megfelelünk ezentúl is.

Ehhez kérjük a magyar olvasóközönség pártfogását.

A »TISZÁNTÚL«

szerkesztősége és kiadóhivatala.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — 16 kor.
Negyedévre — — — — 4 »

Helyben házhöz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.
Negyedévre — — — — 5 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.
Negyedévre — — — — 6 »

IRODALOM.

Magyar Gazdák Szemléje. A magyar gazdaszövetség folyóirata, mely *Bernát* István kitűnő szerkesztésében jelenik meg, júniusi számában következő élvezetes tartalommal lépett

a közönség elő: A középbirtok hitele. Szellemi anarchia. A magyar víziutak kérdéséhez (H. S.) A német agrárkrízis és a gabonavám (Czettler Jenő). Kereskedelmi miniszterünk Szövetségünk-höz. A só-kereskedés. Világ folyása. Különböző: Törvényjavaslatok. Socialis reformok terén. — A »Hangya« congressusa. — A mezőgazdasági hasznos állatok védelme. — A kartellek hatása. — A német birodalom mezőgazdasági népessége és a földbirtok megoszlása. — Az örökösödés Norvégiában. — A mezőgazdasági számvitel kézikönyve. — A növények világából. — Új regényünk. Krónika. Szerkesztőség Budapest, Baross-utca 10. sz. Előfizetési ára egy évre 12 korona. Egyes szám 1 kor. 20 fillér.

A Szent Imre Önképző-egylet Almanachja. E cím alatt díszesen kiállított kötetet kaptunk, mely *Vaszary* Kolos hercegprimásnak van ajánlva. A kötetben katolikus közéletünk legelőkelőbb neveivel találkozunk. Az előszót ifj. *Zichy* János gróf írta. Emlék sorokat írtak: *Vaszary* Kolos, *Schlauch* Lőrincz, *Császka* György, *Mailáth* Gusztáv gróf, *Zichy* Nándor gróf, *Károlyi* Sándor gróf, dr. *Barkóczy* Sándor báró, dr. *Városov* Gyula, dr. *Breznay* Béla, *Békefi* Remig dr., *Czobor* Béla dr., *Kiss* János dr., *Acsay* Antal dr., *Csilag* Gyula dr., *Mihályfi* Ákos dr., *Pacséry* Károly dr., és *Glattfelder* Gyula dr.

Az érdekes tartalmú kötetbe dolgozatokat írtak:

Hegedüs László, *Rosty* Kálmán, *Vörös* Béla, *Gyürky* Ödön, dr. *Birkás* Géza, *Antalffy* Endre, *Auer* István, dr. *Helvey* Lajos, *Szemlér* Ferencz, *Rorák* Imre, *Miklós* Alajos, *Lakatos* Géza, *Kovács* Gyula, *Divéky* Adorján, *Szendrói* Kovách Gyula, *Antalffy-Schneider*. A kötet ára: füze 2 korona, díszes vászonkötésben 3 korona.

Megrendelhető az egyesület helyiségében (Budapest IV. Irányi-u. 18. l. 15). Tartalmához arányosítva, a kötet igen olcsó s ajánljuk a közönség figyelmébe.

REGÉNY-CSARNOK.

A SANDASZEMÜ.

Írta: Lucien Biart.

Francziából: K-ö.

11.

— Akarsz férjhez menni?
A fiatal leány egy percig hallgatott és nagyra nyitotta szemeit ezen váratlan kérdésre.

— Igen, felelte, ha nem kell tőled megválnom.

— Keresztatyád megkérte a kezedet.
Micaela meglepetve nézett atyjára és Alvarezre.

— Jobban szeretnék hozzád férjhez menni atyám, szívesen karjait don Estevan nyaka köré fonva. Te szebb vagy, mint keresztatyám.

Alvarez elsápadt, arcza kétségbeesést fejezett ki. Barátja maga is észrevette ezt.

— Komolyan mondd? kiáltott.

Alvarez visszavonult szobájába s egész éjjel zokogott. Napokon keresztül vad lovakon nyargalva bebarangolta a síkságokat és hegyeket. Egy este, midőn a fáradtságtól megtörve hazatért, keresztleánya eléje sietett.

— Hát már nem szeretsz többé? kérde Micaela.

— Jobban szeretlek az életemnél.

— Akkor hát miért kerülsz? Megbántottalak talán azzal, hogy nem akartam a feleséged lenni?

— Megbántani? — Nem; az fájt nekem, hogy te is rutnak találsz.

— Te nem vagy szép, de az nem tesz semmit, én azért nem szeretlek kevésbé s inkább hozzád megyek, semhogy neked bánatot okozzak.

— Ne gondoldj erre a bolondságra; csak áltam, folytatta az udvarnagy, visszaemléve Antóniának adott válaszára.

Micaela megölelte s dicsekedve mutogatta legújabb ruháját, melyet atyja hozott a városból.

— Nem haragudhatom reá, szólt Alvarez barátjához, ki épen odaérkezett.

Don Estevan karjai közé ölelte s keblére szoritotta Alvarezt.

— Micaela sokkal fiatalabb, hogysen képes volna megérteni egy olyan szívet, mint a tied, én remélek!

— Nem, én nem akarok már remélni, sőt visszaemlékezni sem. Ne legyen közöttünk többé szó ez álomról!

E naptól kezdve a különben is melankóliára hajlandó Alvarez csaknem búskomorrá lett. Észentul is engedelmessé vált keresztleánya minden szeszélyének, de sokszor nagyon bántotta egy-egy gyermekes kérdése vagy megjegyzése. Többször nevetve kérdezte:

— Hát már nem akarsz feleségül venni?

Alvarez ilyenkor szólanul távozott.

Felnővekedve a fiatal leány elfelejtette e jelenetet, vagy csak úgy emlékezett rá, mint a keresztatyja egy tréfájára s csak úgy szerette azután is, mint édes atyját.

Micaela szép volt, ideálisan szép, a milyen csak azon társasági vidéken terem, hol örökös tavasz virul. Csodálatos volt, hogy ezen elragadó teremtést nem rajongta körül az imádók serege, de annyira elszigetelten élt a pusztában, hogy senkisémet tudott közelébe jutni.

De még egy körülmény elriasztotta az imádókat: egy olyan országban, hol az asszonyok többnyire teljes tudatlanságban nevelkednek fel, Micaela csaknem tudós számba ment. Alvarez játék közben beavatta őt a tudományok elemibb részeibe. Don Estevan nagy bosszúságára, a ki maga is, mint egy igazi nemes spanyolhoz illik, nem sok tudománnyal dicsekedhetett.

De Alvarez, kinek nagy segítségére volt a leány kitűnő tehetsége, tovább folytatta a tanítást, úgy hogy Micaela rövid idő múlva képes volt magától tanulni a katekizmust, a mi akkor hallatlan dolog volt.

Az öreg plebános, ki vasárnaponként kijött misézni a tanyára, nem győzött eléggé csodálkozni, mikor a leány oldalszámra reczitálta el neki a hittant.

A fővároson kívül ritkán lehetett könyvet látni akkoriban Mexikóban. Alvareznek mégis sikerült a nevesebb spanyol költők műveit megszerezni.

Néha esténként atyja és keresztatyja közt ülve a lobogó fátyla fényénél Micaela hangosan olvasta fel Romancero s a többi tragikus spanyol költők műveit, kiktől a nagy Corneille sem restelt néhány szép jelenetet átvenni.

Don Estevan lelkesült ezen törekvő, féltékeny, szerelmes és természetfölötti hősköri, kiknek pompás beszédmódja elragadta. Mint minden lovagias honfitársa, ő is igaznak vette a mult ezen történeteit s mikor az áruló elkészítette leshelyeit, dühösen rántotta ki az oldalán lógó szabályját. Alvarez, ki hidegebb és kevésbé tudatlan volt barátjánál, nevetett naivságán, de ő is szívesen hallgatta keresztleánya felolvasását, kinek hangja önkénytelenül lágy és szenvedélyes lett egy-egy szerelmi jelenetnél; méltatlankodó, tompa a harag és féltékenység jeleneteinél.

(Folyt köv.)

Angol-búr háboru.

A kormányparti angol képviselők erős képmutatással azt hirdetik, hogy a világtörténelem nem mutat föl háborút, a melyben ellenfél oly humánusan járt volna el, mint az angolok. Bothánéra is ráfogták, hogy ugyanezt hirdette volna, ami nem igaz.

Most egyik hollandiai lapban egy német ember a transvaali hatóságoktól hivatalosan megerősített következő borzalmasságokat teszi

közzé, amelyek sehogy sem quadrálnak a humánus eljárásról mesterségesen terjesztett dicserettel.

Mikor 1900. július havában, írja az illető, irtózatossá hidegben (Transvaalban tudniillik akkor van tél, mikor nálunk nyár) Bronkhorstból Balmoralba mentem vissza, két kocsival találkoztam, melyekben az ősz Heetling van Tietshpöntné, egy roskatag özvegy asszony, leánya Du Tioitné és ennek gyermekei ültek. E szerencsétlenek állapota szívzúgató volt, nem volt élelmük, nem volt takarójuk s vékonyka ruhákban dide-regtek. A 71 éves özvegy asszony a következőket beszélte: A donkerheeki csata előtt az ő lakásuk mögött többször lőttek az angol előőrökre. Egyszer meg a búrok be is mentek az udvarokra s kenyeret kértek tőlük. Nemsokára rá, éjnek idején megjelent egy angol tiszt náluk egy erős őrcsapat-tal s megparancsolta nekik, hogy a házat hagyják el, mert nemsokára fölgyújtják az egész majorságot. Az asszony azt felelte, hogy ő nagyon öreg ahhoz, hogy a búrok táboráig menjen. A tiszt kérlelhetlen maradt és mikor Du Tioitné a tisztet barbár eljárására figyelmeztette, öklével a fiatalasszony arcába vágott. Egy Boschfonteinél elesett angol tiszt zsebében levelet találtak, melyben »humorosan« mondja el, hogy mint bánt ő a búrokkal. Egy parasztházban az asszonyokat és gyermekeket a zongora mellé parancsolta, el kellett nekik énekelniök a »God save the Queen«-t s azután távoznok kellett a házból, melyet nyomban felgyújtottak. Roppant nevetett azon, hogy az asszonyok az égő házból mint igyekeztek megmenteni czók-mókjukat. S mikor a mentéssel nem igen igyekeztek, a tiszt felgyújtatta még a holmijukat is. »Látni kellett volna, hogy mily bamba pofát vágtak«, jegyezte meg a tiszt levelében. Sok asszonyt és gyermeket a katonák véresre vertek, így a többi közt egy Coetzel nevű özvegy asszonyt. Mikor az özvegyet elhagytam, hogy Douglasrivierbe igyekezzem, tizenegy leégett paraszt majorságot találtam; természetesen egy árva lélek sem lakott bennük. De másnap reggel rájuk akadtam, a közeli hegység oduibán és szakadékaiban vonták meg magukat, mint a borzok. Az asszonyok odamenekültek gyermekeikkel együtt, mert ott, a vadállatok közt nagyobb bátorságban érezték magukat, mint az angol katonák közt. Mikor Dvornkomból Costerivierbe lovagoltam, hét családot láttam a roppant hidegben a pusztá mezőn táborozni, mert az angolok még a sátraikat is fölégették. Az angolokkal versenyt kegyetlenkedtek az általuk fölbujtatott kafferek, kik a búrok által összetakolt s asszonyaik számára készített táborot megtámadták s ott iszonyu dolgokat műveltek.

De nemcsak e német embernek jelentése az egyedüli, amely hasonló kegyetlenkedésekről ad hírt. A világ összes sajtójában találkozzunk hasonló hírekkel oly forrásokból, amelyeknek hitelességében kételkedni nem lehet.

TÁVIRATOK.

Ő Felsége Ischlben.

Bécs, július 2. (Saját tud. távirata.)
Ő Felsége ma reggel 7 óra 35 perczkor több heti nyaralásra Ischlbe utazott.

A búr háboru.

London, július 2. Kitchener azt táviratozza, hogy június 24-ike óta a brit csapatok jelentései szerint elesett 74, megsebesült 60, fogságba esett 160 és meghódolt 136 búr. Zsákmányul ejtettek az angolok 131 puskát, 15,800 töltényt és 304 szekeret. (M. T. I.)

A király részvéte.

Budapest, július 2. (Saj. tud. táv.) A király kabinetirodájából meleg hangú részvétávirat érkezett Mádi Kovács György elhunyt tábornok családjához, melyben a felség részvétét fejezi ki a kiváló tábornok elhunyt felett.

Öngyilkosságok.

Budapest, július 2. (Saj. tud. táv.) A Rókus kórház igazgatójának, Barabás József dr. fia, ifj. Barabás József dr. a kórház segédorvosa, ma lakásán szíven lőtte magát és azonnal meghalt. Két levelet hagyott hátra és végrendeletét. Öngyilkosságának oka ismeretlen. — Ugyancsak öngyilkosságot követett el Pauer Hermann 66 éves előkelő műépítész. Lakásán föbe lőtte magát s rövid kínlás után meghalt. Öngyilkosságának oka gyógyíthatatlan betegség.

Megsérült angol hajó.

London, július 2. A »Globe« jelentése szerint az Amerika délkeleti partján cirkáló rajhoz tartozó *Sappho* hajó, mely ideiglenesen Fokföldre van kirendelve, megfeneklett és annyira megsérült, hogy valószínűleg azonnal vissza kell térnie Angolországba. (M. T. I.)

A resiczai sztrájk.

Szeged, július 2. A kerületi csendőrséghez távirat érkezett Resiczáról, hogy a gyár vezetősége a sztrájk után több munkást elbocsátott. E miatt a sztrájk újabb kitörésétől tartanak. A hatóság csendőrség kiküldését kérte. (M. T. I.)

Sándor király utazása.

Budapest, július 2. (Saj. tud. táv.) Mint Pétervárról távirják, az itteni udvari körökben, a szerb királyi pár következő látogatása ötletéből beszélnek, hogy Drága királyné rávette férjét, Sándor királyt, hogy az orosz trónjelölt javára mondjon le az uralkodásról, ha az orosz kormány kívánja s a királyt mostani jövedelmének megfelelő apange-zsal biztosítja.

Sztrájkoló munkások.

Budapest, június 2. (Saj. tud. táv.) Newyorkból távirják, hogy Pittsburgban 35.000 acélmunkás ma kimondta a sztrájkot.

Nagy hőség Amerikában.

New York, július 2. Soha még júniusban olyan főrőség nem volt itt, mint tegnap. A hőmérő 98 Fahrenheit-fokot mutatott árnyékban. 51 ember napszúrászt kapott, 19 belehalt. Az ország különböző vidékeiről hasonló hírek érkeznek. Pittsburgban 26 ember kapott napszúrászt és 11 belehalt.

Tüntetés a búrok mellett.

Brüsszel, július 2. (Saját tud. táv.) Itt nagyszabású utcái tüntetések folytak le a búrok mellett. A tüntetés az Alhambra-helyiségben kezdődött, mely Chamberlain tulajdona. A Budapesten is járt De Wett és Valentin dr. beszédei óriási hatást gyakoroltak. A vendégek ezután sétakocsizást tettek. A lelkesedés annyira fokozódott, hogy a lovakat kifogták a kocsiból és úgy húzták a vendégeket az egész városon keresztül.

Hadügyminiszter és ujságíró.

Budapest, július 2. (Saját tud. táv.) Nápolyból írják, hogy Conza tábornok hadügyminisztert a Corrieri di Napoli című ujságban erősen megtámadta egy Lotti nevű ujságíró. Gunyos czélzásban azt írta a többek között, hogy a hadügyminiszter a legszelidebb lelkű katona. Conza tábornok a cikkben személyére vonatkozó sértést látott és provokáltatta a hírlapíró, aki megnevezte segédeit. Az ügyet fegyveresen intézik el.

A román király magyar hadgyakorlaton.

Bukarest, július 2. Hivatalos forrásból jelentik, hogy Beck báró vezérkari főnök sinajai időzése közben királyunk megbízásából Károly román királyt meghívta az ideai hadgyakorlatokon való részvételre. Károly király a meghívást elfogadta s a román hadsereg vezérkari főnökeinek kíséretében részt fog venni az ideai Pécs környékén tartandó hadgyakorlatokon.

Kina.

London, július 2. A »Standard« jelenti Sanghaiból tegnapi kelettel, hogy Barabás páter tajenfai katolikus fővikárius múlt hó 10-én kelt levélben sürgősen német csapatok kiküldését kérte, hogy Tajenfut megvédjék Tungfuziang részéről állítólag várt támadás ellen.

Berlin, július 2. A Wolf-ügynökség jelenti Pekingből június 28-áról: A követek tegnapi értekezletükön hozzájárultak a kínai hatóságok részéről kibocsátandó proklamáció tervezetéhez, a melylyel a lakosságot értesíteni fogják az idegen csapatok elvonulásáról és elfogadják az oszlatni a kínai katonák visszatérése miatt táplált aggodalmát.

Peking, július 2. A kínaiak ma Pekingben átvették az angolok által megszállt városrész egy részének közigazgatását. (M. T. I.)

Egy színész nő tűzveszedelemben.

London, július 2. Révy Auréliáról, a londoni Royal Carl Rosa opera primadonnájáról a lapok téves híreket közöltek, amennyiben azt irták, hogy a szálloda, amelyben lakott leégett s ő maga is súlyos égési sebeket szenvedett. A szálloda előcsarnokában eldobott gyufától a művész nő ruhája tényleg meggyulladt, de a lángot szerencsére, idejekorán sikerült eloltani és a művész nő sértetlen maradt.

Russer lord bigámia pöre.

London, július 2. A felsőház tegnap elhatározta, hogy a király jóváhagyásától feltételezeten e hó 18-án fogja tárgyalni a bigámia-ával vádolt Russel lord pörét egy Lord-High-Stevárd elnöklése alatt. Az ülés további folyamán Selborne, az admirális első lordja bejelentette, hogy a »Maine« nevű amerikai hajót, a mely a délafrikai háboruban kórházaként szolgált, a brit tengerészetnek ajándékozták. Spenker lord örömmel fogadta ezt a bejelentést és azt mondta, hogy ez az ajándék a két ország között fennálló jó viszonyról tesz bizonyosságot. (M. T. I.)

KOZGAZDASAG.**Nagyváradai hetivásár.**

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1901. július hó 2-ik napján tartott vásárrban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 14.40—13.70. Kétszeres buza 13.—12.50. Rozs 13.40—13.—. Arpa 12.40—11.60. Zab 13.20.—12.80. Tengeri: 10.60.—10.30.

Borsó 36.—. Lencse 42.—. Bab 15.70. Köleskása 25.—. Burgonya 5.40. 100 kiló lángliszt 26.—. zsemlyelisz 25.50. fehérkenyér liszt 24.50. barnakenyér liszt 22.—. széna fuvarral 4.40. szalma 1.20 Szalonna 100.—, 6 kiló zsup-szalma —20, 150 dkg alom-szalma —14. 1 köbm. bükffa 6.30, tölgyfa 5.80, cserfa 6.70, 100 kiló marhahus —.96, öntött gyertya —.84 Lámpaolaj —.80. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —.80. Pálinka —.72, Szilva-pálinka 1.80. Szesz 2.—. 1 mm. kősó 21.50, nyers fagyú —.48. olvaszt. fagyú 78.—, szapan 48.—, mosott birka gyapju 210.—. magyar gyapju 64.—. Egy hektoliter óbor 66.—, új bor 54.—, mész 2.30, kemény faszén 3.20, puha faszén 3.—. kendermag 22.—. köles —. repce —. dió 54.—, mogyoró —, aszalt szilva —. Egy kilogramm savanyu káposzta —, szalona 1.28, sertéshus — 96, juh-hus 68, veres hagyma 12, fog hagyma 36, bors 2.20, paprika 2.40, barnakenyér 20. Egy liter. kőolaj 44, mm. büköny —, 1 mm. luczernamag —. 1 mm. lóhere —, 1 mm. burgondi —.

Marha ártáblázat 1901. július hó 2-ről
Egy pár első rendű jármás ökör 670—760, egy pár másodrendű jármás ökör 560—660, egy pár harmadrendű jármás ökör 280—550, 1 drbfejős tehén 120—260. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 180—250. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 130—190, 2 drb. veres borju 20—46, 1 drb. fél éves borju 32—50, 1 drb egy éves borju 46—80, két éves borju 74—240. 1 drb hizott sertés 78—130, 3 pár fél éves 28—32, 1 pár egy éves sertés 36—56, 1 pár két éves sertés 64—130. 1 drb igás ló 190—260, 1 pár ökörbőr 40—52, 1 pár tehénbőr 26—36. 1 pár bojubőr 10—22, 1 pár lóbor 10—20.

Forgalmi kimutatás 1901. évi július hó 2-ről. Tiszta buza körülbelül 800 hltr, kétszeres buza 140 hltr, rozs 260 hltr, árpa 80 hkl. zab 160 hltr, tengeri 400 hltr, burgonya 170 hltr. Lábás jószágok: Hizott sertés mintegy 90 drb, félhizott 137, sovány 86, süldő 395, malacok 500, hizott marha 9, jármás ökör 280, fejős tehén 170, borju 166, bivaly 3, juh és kecske 89, ló 170.

Reich Jenő és Társa**Tőzsde jelentése.**

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

	Budapest, július 2.
Buza októberre	8.10
Buza áprilisra	—
Tengeri	5.16
Rozs okt.	6.88
Zab ápr.	6.86
Káposzta, repce, aug.	—

Értéktőzsde.

	Budapest, július 2.
Osztrák hitel	664.75
Magyar hitel	668
Államvasut	655
Rimamurányi	446.50
Magyar jelzőlog	447.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. július 2-án.

Magyar aranyjárdék 4%	118.20
Magyar koronajárdék	93.10
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 ¹ / ₂ %	120.25
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 ¹ / ₂ %	100.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	119.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	92.75
Italmérsi jog megváltási kötvény	100.20
Horvát-szlavónföldtehermentesítési kötvény	98.50
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	173.50
Tiszszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	144.50
Osztrák járdék papírban	98.50
Osztrák járdék ezüstben	98.50
Osztrák járdék aranyban	117.60
Osztrák korona járdék	95.50
Osztrák államsorsjegyek	140.—
Osztrák magyar bank részvény	16.50
Magyar hitelbankrészvény	646.50
Osztrák hitelintézet részvény	646.—
Párisi vista	95.05
20 frankos arany (Napoleon'or)	19.08
Németbirodalmi márka	117.85
London vista	239.50
20 márkás arany	28.46

A szarabesítésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

NYILTTÉR.

Dr. VÁRADI ÖDÖN

ügyvédi irodáját

Nagyváradon, Széchenyi-tér 258. sz.

alatt (a törvényszéki palota mellett)

→ megnyitotta. ←

Nagyvárad Takarékpénztár r. t.

A fürdő és nyári idény küszöbén a nagyérdemű közönség figyelmét felhívjuk

értékpapírok,

okmányok,

értéktárgyak

megőrzésére alkalmas *tűz- és betörés mentes pánccs-szekrényünkre*, melyben egyenként elzárható pénztár rekesz van és mely pénztár csak a bérlő kulcsával s általa nyitható ki.

Nagyvárad Takarékpénztár igazgatósága.

135-B-3

FÜRDŐI MENETREND.

Érvényes 1901. május 1-től.

Nagyvárad—Püspök-fürdő—Félic-fürdő.

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad . . . . . indul	730	950	—	—	435	—	858
Vásártér . . . . . >	722	946	*1133	235	427	648	850
V.-Velence . . . . . >	740	1000	1149	301	445	705	915
Rontó f . . . . . >	754	1014	1203	314	459	718	929
Püspök-fürdő . . . . . >	805	1025	1209	321	509	726	939
Félic-fürdő . . . . . érke.	817	1037	1220	332	521	737	951

Félic-fürdő—Püspök-fürdő—Nagyvárad.

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Félic-fürdő . . . . . indul	820	1042	*1221	335	524	741	953
Püspök-fürdő . . . . . >	838	1100	1232	347	541	753	—
Rontó f . . . . . >	842	1104	1236	351	545	758	1000
V.-Velence . . . . . >	855	1117	1240	406	600	811	1013
Vásártér . . . . . >	905	1131	104	421	608	826	1025
Nagyvárad . . . . . érke.	911	1127	—	—	615	—	1033

A *-gal jelölt csak vasár- és ünnepnap közlekedik

ELSŐ NAGYVÁRADI MECHANIKAI

Telefon-szám **GÖZMOSÓDA.** Telefon-szám
398. 398.

A legújabb angol és amerikai gépekkel felszerelve **üzemét**

Kolozsvári-utca 5. sz. gyártelepen megkezdte.

Elvállal minden minőségű fehérnemű, kelengye és függönyök teljes tisztítását (mosva és vasalva). A ruhaneműek a vállalat kocsiján hozatnak el és szállítatnak haza. A mosás *vizvesetési vízzel* történik és a ruha rongálása, a gépek szerkezeténél fogva teljesen ki van zárva, minek meggyőződése céljából a vállalat gyártelepén bárkit szívesen lát.

Vidékről érkező küldeményeket 3 napon belül szállít. — Megrendelések telefon vagy levelező-lap útján történhetnek.

144-1-10

Első nagyvárad mechanikai gőzmosóda.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA R. T.

Nagyvárad, Apáczai-utca 3. szám.

Művek,
folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:
izléses kivitelben
mindennemű
nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,
számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok
raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.